Lausunto

Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025

Ympäristövaliokunta 17.9.2025

Juha Mikola, Tutkimuspäällikkö

Luke

Maatalouden ilmastotoimet

© Luke

Taakanjakosektorilla haasteita ja joitain mahdollisuuksia

- Maatalouden taakanjakosektorin päästöistä **dityppioksidia** syntyy pääosin kasvien lannoituksesta ja **metaania** eläinten ruoansulatuksesta. Ilman kasvi- ja eläintuotannon vähentämistä näiden **päästöjen vähentäminen on hidasta** ja vaatii pitkäjänteisiä täsmätoimia.
- **Lehmien lisäaineruokinta** on uusi mahdollisuus, mutta kannustimissa tarvitaan yhteispeliä ruokateollisuuden kanssa.
- **CAP-suunnitelman** toimet (kesannot, biokaasun edistäminen ja täsmäviljelyn tuet) vähentävät myös kasvihuonekaasupäästöjä, mutta vähäisessä määrin.

Maankäyttösektorin toimissa merkittäviä mahdollisuuksia

- Maatalouden maankäyttösektorin **hiilidioksidipäästöjä voi vähentää nopeasti turvepeltojen vesienhallinnalla** ruoantuotantoa vähentämättä. Tarvitaan asiantuntevaa suunnittelua ja paikallistason yhteistyötä soveltuvien ja hyväksyttävien kohteiden tunnistamiseksi.
- **Turvepeltojen ilmastokosteikoissa ja nurmissa on edistytty hyvin hitaasti**. Toimet ovat Suomen CAP-suunnitelmassa, mutta kannustimet ja varatut resurssit ovat riittämättömiä.
- Tulevina vuosina Ilmastovuosikertomuksessa kannattaisi enemmän korostaa **ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen yhdistämisestä** syntyviä mahdollisuuksia.

Luke

© Luke

Maankäyttösektorin ilmastotoimet

© Luke

Ilmastotoimille ei ole osoitettu tarpeeksi rahoitusta ja ne ovat osin jääneet toteuttamatta

- **Toimimattomuuden kustannukset** ovat hyvä nosto Ilmastovuosikertomukseen. Näitä kustannuksia olisi hyvä havainnollistaa maankäyttösektorin toteuttamatta jääneiden toimien kohdalla.
- **Tietolähteiden puute** vaikeuttaa maankäyttösektorin politiikkatoimien seurantaa. Erityisesti vetettäville turvemaille ja vettämisen onnistumiselle pitäisi nopeasti kehittää todentamisjärjestelmä.

Vaikuttavimmat keinot puuttuvat ilmastosuunnitelmasta eikä niiden mahdollisuuksia pohdita

- **Hakkuutason merkitys** ilmastotavoitteiden saavuttamiselle tunnustetaan, mutta hakkuutason maltillistamisen toteutusta tai mahdollisuuksia ei pohdita.
- Toisin kuin teknologisten nielujen kustannuksia, **luonnollisten hiilinielujen kustannuksia** ei esitetä. Tämä olisi tärkeää kustannustehokkaiden ilmastotoimien valitsemiseksi.
- Ilmastovuosikertomuksen mukaan maankäyttösektorin politiikkatoimia on toimeenpantu. Koska **ilmastovaikutus on jäänyt vähäiseksi**, valittujen toimien vaikuttavuutta ja riittävyyttä pitäisi kriittisesti arvioida.

Luke

© Luke

Päätulokset

© Luke

© Luke

- **Maataloudessa** lannoituksen ja eläinten ruuansulatuksen päästöjen vähentäminen on vaikeaa, mutta turvemaiden päästövähennykset voidaan toteuttaa nopeasti. Kannustimet ovat vielä riittämättömiä ja todentamisjärjestelmä puuttuu.
- Suomen nettopäästöt eivät ole vähentyneet, koska **maankäyttösektori** on kääntynyt isoksi päästölähteeksi. Ilmaston lämpeneminen ja muutokset metsien käytössä ja kasvussa ovat kääntäneet metsät päästölähteeksi.
- **Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma** (MISU) on uuden tiedon valossa vanhentunut ja riittämätön. LULUCF-asetuksen ja kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää maankäyttösektorilla merkittäviä lisätoimia. Näiden suunnittelu, rahoitus ja ohjauskeinot puuttuvat.

Luke

© Luke

Kiitos!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet